

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

Держава, яка визначає себе як правова, має бути зацікавлена в тому, щоб адвокатура була високопрофесійним інститутом. Держава повинна забезпечувати незалежність адвокатури й доступність юридичної допомоги; сприяти здійсненню заходів щодо підвищення кваліфікації адвокатів, вживати заходів щодо захисту адвокатів від переслідувань, необґрунтованих обмежень їх професійної діяльності [9, с.231].

Таким чином, опозиція адвокатури й держави неможлива, а стосунки між ними мають розвиватися лише як партнерські, що передбачає відсутність підпорядкованості один одному, наявність кореспондуючих прав і обов'язків, взаємодії відповідальності за порушення умов партнерської взаємодії.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. - №30. -Ст.141.
2. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 2013. - №27. - Ст.282.
3. Подоляка А.М. Захист прав і свобод громадян засобами адвокатури / А.М. Подоляка // Форум права. – 2009. - №1. – С.429-433.
4. Либанова С.Е. Российская адвокатура – правозащитный профессиональный независимый институт гражданского общества в механизме обеспечения конституционных прав и свобод / С.Е. Либанова // Механизм реализации и защиты прав личности: Материалы VIII Межрегиональной научно-практической конференции (27 ноября 2009 года.) – Екатеринбург, 2010. - С. 189-196.
5. Деханов С.А. Адвокатура, гражданское общество, государство [Електронний ресурс] / С.А. Деханов. - Режим доступу: <http://base.garant.ru/5126972/>.
6. Бернам В. Правовая система США / В.Бернам. – М.: Новая юстиция, 2006. – 1216с.
7. Хазипова Х.М. Место адвокатуры в современном Российском обществе/ Х.М. Хазипова // Вестник Удмурдского университета. – 2007. - №6. – С. 179-183.
8. Марченко М.Н. Взаимодействие государства и гражданского общества: вопросы теории / М.Н. Марченко // Государство и гражданское общество: правовые проблемы взаимодействия : Сб. статей Международного НПК г. Туапсе. – Туапсе: Изд-во ТГУ, 2007. – С.11.
9. Козьмініх А.В. Адвокатура як інститут громадянського суспільства в сучасній науці / А.В. Козьмініх // Актуальні проблеми політики : зб. наук. праць / ОНЮА. – Одеса : Фенікс, 2009. – Вип.36. – С. 228 – 235.

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ ПОРІВНЯНО ІЗ США ТА ЗАРУБІЖНИМИ КРАЇНАМИ

Савченко А. В.,

студент V курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Наукові керівники: Куліш А. М.

професор, д.ю.н., Заслужений юрист України, декан юридичного факультету

Сумського державного університету

Гаруст Ю. В.

д.ю.н., доцент кафедри АГПФЕБ юридичного факультету Сумського

державного університету

Одним із важливих питань дослідження фінансів є вивчення закономірностей еволюції фінансової системи країни. Так, прийнявши конкретне фінансове рішення, бізнесмен втілює його в життя за допомогою фінансової системи. Як зазначає у своїх наукових працях І.П.Устинова, економічна структура будь-якого суспільства не може функціонувати без нормально організованого потоку коштів між державою та виробничими структурами, державою і населенням, між регіонами й окремими державами, що в свою чергу повинно контролюватися нормами чинного законодавства кожної окремої країни, або правилами та законами міжнародно-правових, економічних систем та організацій. Такі грошові потоки відображають процеси реального життя суспільства, формують систему руху грошових ресурсів з метою підтримки життєдіяльності всіх елементів державних та недержавних структур. У своїй динаміці грошові ресурси утворюють фінансову систему суспільства, забезпечуючи при цьому соціальну, правову та загально-державну стабільність [3, с.15].

Так, погоджуючись з Опаріним В.М., ми згодні, що фінансова система країни – це сукупність процесів і процедур, які використовуються керівництвом країни для здійснення фінансової діяльності країни, контролю та звітності. Ці заходи включають в себе запис, перевірку та своєчасної звітності операцій, які впливають на доходи та витрати державного бюджету, активи і пасиви країни [7, с.12]. Однак вважаємо, що фінансова система являє собою сукупність певних ланок, покликаних забезпечити належне здійснення державою своїх політичних та економічних функцій, і складається, з одного боку, із централізованих (тобто державних) фінансів, а з іншого – з децентралізованих фінансів (або фінансів населення, фінансів підприємств і корпорацій та міжнародних фінансів).

Провідною ланкою державних фінансів розвинених країн виступає державний бюджет. За своїм матеріальним змістом – це основний централізований фонд грошових коштів держави. Державний бюджет – основний засіб перерозподілу національного доходу. У держбюджеті зосереджуються найбільші доходи та найважливіші у політичному й економічному відношенні загальнодержавні видатки. У ньому знаходять органічний зв'язок основні фінансові інститути – податки, внутрішні позики, витрати [5, с.41].

Другою сферою фінансової системи розвинених зарубіжних країн виступають фінанси приватних підприємств, корпорацій, монополій, які виникають у ході економічної діяльності і забезпечують процес виробництва та отримання прибутку. Вони матеріалізуються у вигляді грошового капіталу, різних грошових фондів підприємства [9, с.42].

Колись лідерство США проявлялося в економічній перевазі над іншими країнами, що зокрема виражалось в першості по виведенню інвестованого капіталу. У цей час американська економіка стала найбільшим об'єктом залучення іноземного капіталу. Якщо згадати так звану Угоду між Урядами США та України «Про сприяння стимулювання капіталовкладення від 6 травня 1992р.» то можемо сказати про те, що стратегія економічного розвитку була правильною, але її тенденція через соціально-правову недосконалість, мала вигляд *корабля, що тоне*. Доцільно сказати, що підприємницькі структури розвинених країн світу розглядають саме американську економіку, як найбільш надійну, дохідну й перспективну економіку сучасного світу. Нинішнє лідерство США в глобальній економіці забезпечується в дуже великих масштабах й високим платоспроможним попитом в середині американського ринку [3, с.143].

Зокрема, цілком реальною загрозою раптових масштабних змін в потоках капіталів. Для США є глобалізація яка проявляється у зростаючому торговельному дефіциті, що має не тільки позитивні наслідки у вигляді дешевого імпорту, але й сприяє збільшенню дефіциту платіжного балансу тобто викликає ріст зовнішньої заборгованості [3, с.211].

На відміну від США, японська економіка переживає дуже складний період свого існування: потерпає від надмірно жорстокої монетарної політики, суворо контролюється і лише іноді відкривається новим учасникам. Майже депресивний стан японської економіки з початку 90х років XX століття не робить істотного впливу на світову кон'юнктуру, оскільки ця країна усе ще залишається досить закритою: лише 10% її величезного внутрішнього попиту покривається імпортом. Інша справа вплив банківської системи Японії на світову економіку.

Роль японських фінансових інститутів у світовій економіці досить значна: 9 з 10 найбільших по активах банків світу — японські. Розмір японських фінансових інститутів такий, що банкрутство лише одного з них може дестабілізувати всю світову фінансову систему [11, с.66].

На сучасному етапі в Німеччині існує складна, різноманітна система фінансового вирівнювання. Федеративній Республіці Німеччини властива кооперативна модель федералізму. Спостерігається високий ступінь залежності земельних ресурсів від держави. У ФРН існує ряд проблем, які потребують вирішення. Серед них основними є: проблема цільового використання коштів, необхідність збільшення доходів, реформування системи фінансового вирівнювання [4].

Проблематика фінансової системи є досить актуальною, адже саме вона сприяє побудові ефективної фінансової політики, націленої на економічне зростання й покращення добробуту населення.

Сучасний етап розвитку фінансової системи України пов'язується з потребою гармонізації, уніфікації та систематизації законодавства, з допомогою та врахуванням суспільної думки, суспільного осуду так званих незаконних, дестабілізуючих факторів, економічних процесів та правових відносин. Це зумовлюється рядом причин, серед яких можна назвати існування значної кількості досить розрізнених нормативно-правових актів, що регулюють провадження публічної фінансової діяльності, кількість яких не завжди свідчить про їх якість; інтеграцію України до європейського правового простору. Окрім того, численні зміни та доповнення до нормативно-правових актів спричиняють їх неузгодженість та суперечливість. Водночас рівень ефективності фінансового законодавства безпосередньо впливає на наповнення державного і місцевого бюджетів, на фінансування бюджетних програм, на діяльність бюджетних установ, тобто на функціонування як держави в цілому, так і її органів та місцевого самоврядування. Названі, а також інші фактори ставлять на порядок денний удосконалення національного фінансового законодавства відповідно до вимог сьогодення, а отже, значне підвищення ролі систематизації, ефективності слова Українського закону в цілому. Як вбачається, саме завдяки систематизації, підвищенні ефекту чіткості фінансового законодавства можуть бути усунені прогалини у нормативно-правовій регламентації, суперечності нормативно-правових актів, що упорядковують різні види фінансових відносин, колізій між нормами інших підгалузей і інститутів фінансового права, так і між нормами інших галузей права [5].

Фінансова система України може мати своїм спрямуванням досягнення різних цілей. По-перше, метою може бути надання законодавству стабільності та стійкості,

оскільки стабільність має бути невід'ємною характеристикою фінансового законодавства, без якої воно не може існувати як стійка система регулювання відносин. Без сумніву, вимога стабільності правового регламентування відносин у сфері публічної фінансової діяльності набуває останнім часом особливого практичного звучання. Саме стабільне фінансове законодавство здатне забезпечити: 1) ефективність регулювання фінансових відносин; 2) вирішення завдань на стадії законотворчого процесу; 3) відсутність суперечностей та розбіжностей як у логіці побудови самого законодавчого акта, так і стосовно співвідношення його з іншими фінансовими нормативно-правовими актами, у тому числі з підзаконними; 4) забезпечення високої якості, юридичної техніки та мови закону [10, с. 61]. Важливим кроком у процесі здійснення систематизації фінансового законодавства, зокрема його кодифікації, стала розробка та прийняття двох кодифікованих актів: Бюджетного кодексу України [2] і Податкового кодексу України [8].

Потрібно зауважити, що Бюджетний кодекс України було ухвалено ще у 2001 році (нова його редакція – у 2010 році), а на практиці прийняття такого стратегічно важливого кодифікаційного акта, як Податковий кодекс України, затягнулося: його розробка тривала майже десять років.

Отже, стан фінансового законодавства на сучасному етапі, незважаючи на ухвалення важливих кодифікаційних актів, суттєво не поліпшився, подальше зростання кількості нових фінансових законів є явно негативною властивістю для фінансової системи, оскільки наявні недоліки не ліквідовано. У цьому контексті ще й дотепер актуальним є твердження Ю. С. Шемшученка, який зазначив, що прийняття нових законів та підзаконних актів в Україні не завжди супроводжується скасуванням застарілих нормативних актів чи внесенням до них відповідних змін і доповнень. Кількість таких актів і норм постійно зростає, а належним упорядкуванням системи законодавства практично ніхто не займається [6, с. 6–7].

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеев І.В. Бюджетна система: навчальний посібник / Алексеев І.В., Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю. – Львів: Вид-во Національного університету «Львівська політехніка», 2004. – 164 с.
2. Бюджетний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 50–51. 7
3. Журнал фінансове право: наукова стаття «Систематизація фінансового законодавства України як засіб упорядкування фінансових норм» №4 // Ірпінь -2013 р.
4. Концепция стабильности закона / [отв. ред. В. П. Казимирчук]. – М.: Проспект, 2000. – 176 с.
5. Леонтьева Е. Приватизация государственных предприятий в Японии // МЗи МО. – 1995. – № 2. – С. 101-109.
6. Миргородська Л.О.: Фінансові системи зарубіжних країн: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008 – с. 320
7. Опарін В.М. Бюджетна система: навч. – метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Опарін В.М., Малько В.І., Кондратюк С.Я. – К.: КНЕУ, 2000 – 208 с.
8. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–17.
9. Сучасна бюджетна система Німеччини: особливості та проблеми [Електронний ресурс] <http://freepapers.ru/76/suchasna-bjudzhetna-sistema-nmechchini-osoblivost/250210.1671446.list2.html>

10. Череп А.В. Особливості розвитку сучасної фінансової системи в ринкових умовах // Економіка та держава. – 2006. – №6. – С.28-30.

11. Шемшученко Ю. С. Теоретичні засади подолання колізій у законодавстві України / Ю. С. Шемшученко // Колізії у законодавстві України : проблеми теорії і практики. – К. : Генеза, 1996 – 209с.

ФІНАНСОВА СИСТЕМА УКРАЇНИ ЯК СКЛАДОВА СВІТОВОЇ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Сердюк В. І.,

студентка V курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Наукові керівники: Куліш А. М.

професор, д.ю.н., Заслужений юрист України, декан юридичного факультету

Сумського державного університету

Гаруст Ю. В.

д.ю.н., доцент кафедри АППФЕБ юридичного факультету Сумського державного університету

Весь світ існує в тісному взаємозв'язку його елементів. Так, і фінансова система України на національному рівні є досить складною, і в свою чергу, входить до більш складного та багаторівневого утворення, яке носить назву «світова фінансова система» та існує на наднаціональному, міжнародному рівні. Фінансова система України, як правова категорія була предметом дослідження багатьох науковців, серед яких слід відмітити Опаріна В., Нестеренко А., Кобзеву Т. Поряд з цим, вони не розглядали фінансову систему України як частину світової фінансової системи. Але саме визначення сутності та роль фінансової системи в функціонуванні держави слід розглядати крізь призму її взаємозв'язку зі світовою фінансовою системою, структурні елементи якої справляють безпосередній вплив на процеси, які відбуваються всередині фінансової системи України. На нашу думку, врахування зв'язку національної та світової фінансових систем дозволить не лише використовувати позитивні можливості цього взаємозв'язку (наприклад, залучення зовнішніх фінансових ресурсів), а й вчасно уникати загроз поширення негативних наслідків діяльності останньої (наприклад, поширення спекулятивних впливів на національний фінансовий ринок внаслідок коливань світових фінансових ринків).

Також ми вважаємо, що визначення сутності «фінансова система» слід здійснювати шляхом сходження від загального до конкретного. Тому, спочатку слід розглянути саму категорію «система». Згідно із тлумачним словником української мови система - це порядок, зумовлений правильним, планомірним розташуванням та взаємним зв'язком частин чого-небудь [1]. На сьогодні у науці існує безліч пояснень поняття «система». Зокрема під системою розуміють цілісну сукупність взаємопов'язаних елементів; організовану сукупність взаємодіючих елементів, організовану багатоманітність елементів, які складають певну структуру та перебувають у постійній взаємодії. [2, с. 32]. Шиян А. слушно відмічає, що системою перш за все має визнаватися сукупність деяких цілком конкретних одиниць — елементів, які перебувають у певних відносинах і зв'язках між собою, завдяки чому вони становлять певну неподільність, унітарність, цілісність [3, с. 156]. Ми цілком згодні з цими науковими поглядами, але вважаємо, що система – це організована та